

Dokument nr. 8:29

(2002-2003)

Privat forslag

fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Hallgeir H. Langeland, Heidi Sørensen og Åsa Elvik

Forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo, Hallgeir H. Langeland, Heidi Sørensen og Åsa Elvik om å forvalte kongekrabben som en uønsket introdusert art

Til Stortinget

BAKGRUNN

Kongekrabben er en introdusert art i norske farvann. Kunnskap om artens langsiktige økologiske og økonomiske konsekvenser er tilnærmet ikke-eksisterende. I lys av artens raske spredning og sannsynlige høye beitetrykk, må kongekrabbens innvirkning på økosystemene antas å være svært omfattende. I "Havmiljømeldingen" (St.meld. nr. 12 (2001-2002)) vil Regjeringen "legge vesentlig vekt på å unngå skadevirkninger av kongekrabbe på økosystemene langs kysten". Det kan ta hundre år før man vet hvilke økologiske konsekvenser den raskt voksende bestanden av kongekrabbe vil ha. Allerede medfører kongekrabben betydelige økonomiske tap for mange fiskere. Siden 1995 er bestanden seksdoblet, og har vandret femti mil.

Det er forskjellige mulige innfallsvinkler når det gjelder forvaltning av kongekrabbe. Isolert sett kan den utgjøre en nisje for fiskerinæringa. Samtidig er miljøorganisasjoner og fiskerinæringa sjøl bekymra for hvilke økologiske konsekvenser denne introduserte arten har og kan få. Kunnskapen om dette mangler og føre-var-prinsippet bør benyttes i forvaltningen. Introduserte marine arter regnes som en av de aller største truslene mot havmiljøet. Å redusere truslene fra slike introduserte arter er et av hovedtemaene i oppfølgingen av konvensjonen om biologisk mang-

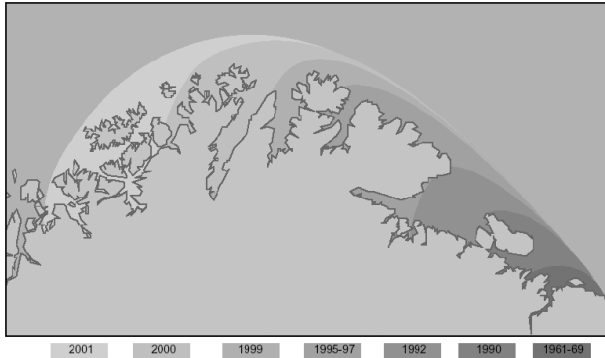
fold, og i tråd med denne er Norge forpliktet til å gjøre det som er mulig for å kontrollere arter som ikke naturlig hører til i våre farvann. Kongekrabben må først og fremst ikke forvaltes som en ressurs, men som en potensielt svært skadelig introdusert art i henhold til Norges internasjonale forpliktelser gjennom konvensjonen om biologisk mangfold.

I forbindelse med forhandlingene i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjonen er det enighet om å sette en vestlig grense for utbredelsen av kongekrabben. Vest for denne linjen skal man i framtiden søke å begrense bestanden. Norske og russiske forskere har fått i oppdrag å definere en vestlig grense for krabbens utbredelse. Anslag på bestanden av norske hannkrabber er satt til én million individer. Kvoten for 2003 ble doblet både på norsk og russisk side til henholdsvis 200 000 og 600 000 krabber.

KONGEKRABBENS SPREDNING OG KONSEKVENSER

Introduserte arter kan forårsake dramatiske endringer i økosystemene der de lykkes i å etablere seg. Disse endringene er i stor grad vanskelige, eller umulige, å forutsi på grunn av de mange komplekse samspillene i økosystemet. Nettopp derfor legges det stor vekt på å redusere risiko for introduksjon av nye organismer. Det er gjort undersøkelser av ernæring hos kongekrabbe. Disse viser at den ernærer seg av det som måtte være tilgjengelig av bunndyr. Det er ingen tvil om at krabben er en næringskonkurrent til flere marine arter, men vi vet ikke i dag med sikkerhet hvilke konsekvenser dette kan få for verken lokale fjordøkosystem eller de større økosystemene. Kunnskapen om kongekrabbens biologi er også for liten til å kunne forutsi dens videre spredningsmønster, og

det er ikke godtgjort at krabbeinvasjonen vil stoppe sør for Lofoten. Det er en reell fare for at kongekrabben kan spres videre sørover langs Norskekysten. I tillegg spres krabben nordover, og det er ventet at den vil dukke opp i farvannene rundt Svalbard i løpet av få år.

Antatt utbredelse av kongekrabben i den sørvestlige Barentshavet fra utsetningsperioden på 1960-tallet og fram til i dag.

Kongekrabbelarver er pelagiske, og det er stor sannsynlighet for at larvene tas opp i skips ballastvanntanker. Det eksisterer mange eksempler på krabbearter som er spredd til nye farvann via ballastvann. Det er forventet en eksplosiv økning i skipsfarten i våre nordlige havområder i de nærmeste årene. Norge kan derfor fort bli en eksportør av denne problemarten, for eksempel til Nord-Amerika.

Introduserte arter kan også være verter for uønskede parasitter og sykdommer. I norske farvann kjenner vi til innførselen av *Gyrodactylus salaris* fra baltiske farvann på 70-tallet, og introduksjonen av bakteriesykdommen furunkulose fra Skottland via oppdrettsfisk på 80-tallet. *G. salaris* har utslettet et stort antall villaksstammer, og furunkulose har påført oppdrettsnæringen store økonomiske tap og utgjør et smittepress overfor villaks. En ny trussel som har dukket opp, er ulovlig utsetting av amerikansk hummer.

INTERNASJONALE FORHOLD OG FORPLIKTELSER

I Russland foreligger konkrete planer om å sette ut en ny art kongekrabbe, kalt blåkrabbe i Barentshavet. Denne arten ligner sin røde slektning, men tåler kaldere farvann. Dersom arten settes ut, er det reell fare for at den raskt kan vandre til Svalbard og opp til isfronten. En slik utsettelse vil være brudd på en rekke internasjonale konvensjoner som Bernkonvensjonen, Bonnkonvensjonen og konvensjonen om biologisk mangfold. Man frykter allikevel at russerne kan gjennomføre prosjektet. FNs konvensjon om bio-

logisk mangfold er juridisk bindende, og over 150 stater har undertegnet protokollen. Norge har gjennom ratifisering av konvensjonens artikkel 8 h forpliktet seg til så langt det er mulig og hensiktsmessig å hindre innføring av, kontrollere og utrydde fremmed arter som kan true økosystemer, arters leveområde eller arter direkte. (Ordet *kan* er her brukt for å sikre at tilfeller hvor det ikke finnes fullstendig kunnskaper om hvilke konsekvenser en introdusert art kan ha, også skal falle inn under ordlyden i artikkel 8h.) Kunnskapene om hvilke effekter den voksende bestanden av kongekrabbe kan ha er i dag små, men den faller inn under Bernkonvensjonen og bør forvaltes deretter.

FORSLAG

På bakgrunn av dette blir det fremmet følgende

forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen innføre et forvaltningsmål for kongekrabbe om å holde bestanden så langt nede som mulig. En utbredningsgrense for kongekrabben i Norge må være midlertidig og kun etableres som et ledd i et slikt forvaltningsmål. En slik grense må vurderes både nordover, sydover og vestover.

II

Stortinget ber Regjeringen bedre den økologiske kunnskapen om kongekrabben ved å snarest etablere et dedikert 10-årsprosjekt for overvåking av kongekrabben som introdusert art.

III

Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette tiltak som fjerner eller holder kongekrabbebestanden nede i de områder hvor kongekrabben er uønsket. Tiltakene må vurderes utfra hvilke økologiske, økonomiske og sosiale konsekvenser de kan få. Et effektivt tiltak vil være fritt fiske etter kongekrabbe, tiltak som også skal vurderes er fangstpremie og fri omsetning av krabbefisket. Stortinget ber Regjeringen i forvaltningsforhandlingene med Russland arbeide for en forvaltningspraksis basert på kongekrabben som en introdusert art med fangstkvote store nok til å kunne forvalte den som uønsket i Norge.

IV

Stortinget ber Regjeringen arbeide for at Russland ikke gjennomfører utsettelsen av blåkrabbe eller andre fremmede arter i Barentshavet.